

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Defensie
De heer R.P. Brekelmans
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 10 februari 2026

betreft Nadere vragen inzake witboek Europese Defensie Gereedheid 2030

ons kenmerk 179817

Geachte heer Brekelmans,

De leden van de commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingshulp (BDO) hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief¹ van 6 januari 2026, in reactie op de brief van de commissie van 26 november 2025 met nadere vragen over het Witboek² over de gereedheid van de Europese defensie 2030 van de Europese Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid. De leden van de fracties van de **Fractie-Van de Sanden** en de **Fractie-Visseren-Hamakers** hebben naar aanleiding hiervan nog een aantal vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van het lid van de Fractie-Visseren-Hamakers

1) Het lid van de Fractie-Visseren-Hamakers constateert dat pagina 10 van de beantwoording geen inhoudelijk antwoord gegeven op vraag 2, punt 1. Op welke bronnen zijn deze stellingen op gebaseerd? Dit lid ontvangt graag een inhoudelijke reactie met onderbouwing.

2) Wat zijn de concrete én specifieke NAVO-verdedigingsplannen waarnaar wordt verwezen in beantwoording van vraag 2, punt 1 en 3?

Vragen en opmerkingen van de leden van de Fractie-Van de Sanden

1) In uw beantwoording stelt u dat het gebruik van artikel 122, VWEU, gerechtvaardigd is vanwege uitzonderlijke omstandigheden.³ Hoe borgt de regering dat deze noodbevoegdheid niet structureel wordt ingezet voor meerjarig defensiebeleid, en kan zij concreet aangeven welke tijdelijke, objectieve en toetsbare criteria zij hanteert om te bepalen wanneer toepassing van artikel 122 VWEU niet langer proportioneel is?

¹ Zie verslag nader schriftelijk overleg: *Kamerstukken I*, 2024-2025, 36741, J.

² JOIN (2025)120, gepubliceerd op 19 maart 2025.

³ *Kamerstukken I*, 2024-2025, 36741, J, blz. 6.

datum 10 februari 2026

ons kenmerk 179817

blad 2

2) U geeft aan dat het kabinet het democratisch toezicht voldoende geborgd acht via nationale parlementen, ondanks het ontbreken van medebeslissingsrecht van het Europees Parlement.⁴ Hoe kan het nationale parlement effectief vooraf sturen of corrigeren, wanneer besluiten op EU-niveau worden genomen en nationale parlementen hoofdzakelijk achteraf worden geïnformeerd?

3) In uw beantwoording benadrukt u dat lidstaten verantwoordelijk blijven voor hun nationale defensieplanning, terwijl Europese financiering wordt gekoppeld aan gezamenlijk vastgestelde prioriteiten.⁵ Acht u dit verenigbaar met het subsidiariteitsbeginsel, en kan zij concreet aangeven welke beleidsvrijheid Nederland behoudt indien het afwijkt van door de EU vastgestelde defensieprioriteiten?

4) Ten aanzien van militaire mobiliteit en prioritaire corridors spreekt u van inspanningsverplichtingen zonder verplichtend karakter.⁶ Hoe wordt het budgetrecht van de Staten-Generaal geborgd indien deze inspanningsverplichtingen leiden tot substantiële investeringen in infrastructuur of tot langdurige ruimtelijke en financiële consequenties?

5) Ten slotte verwijst u naar bestaande waarborgen bij EU-financieringsinstrumenten ter bescherming van sleuteltechnologieën en bedrijfsgevoelige informatie.⁷ Welke concrete rechtsbeschermingsmogelijkheden hebben Nederlandse bedrijven wanneer aanvullende veiligheidsvoorwaarden, informatieverplichtingen of deelnamevoorwaarden leiden tot beperking van ondernemingsvrijheid of concurrentienadelen?

De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingshulp (BDO) zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

Koen Petersen

Voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingshulp

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem.

⁶ Idem, blz. 7.

⁷ Ibidem.